

La Marató i en Xavier Sala i Martín

Andreu Mas-Colell

A La Marató de TV3 desenes de milers de catalans expressen la seva solidaritat amb els qui pateixen malalties greus. La Marató és una festa de la generositat i és, sens dubte, una de les institucions modèliques del nostre país.

Els recursos que La Marató genera van a la recerca. A mi això em sembla molt bé, entre altres coses perquè d'aquesta manera la solidaritat no queda restringida al nostre veïnat. Però als meus amics de l'àmbit de la recerca els he dit sovint que tenien sort. Perquè la recerca no és una destinació evident per a aquests diners. N'hi podrien haver d'altres (manteniment d'hospitals, tractaments paliatius, etc.) perfectament justificades. Per què es dediquen, doncs, a la recerca? Crec que, almenys als seus inicis, la raó no fou el fet que la nostra gent tingués una prioritat instintiva per la recerca. No venim d'una tradició gaire rica en aquest aspecte i el famós "que inventen ells" és, al cap i a la fi, una política científica plausible per a un país econòmicament i intel·lectualment poc desenvolupat. La raó, n'estic convençut, fou la imitació (i un bon lideratge). Les maratons de la televisió s'han originat a països com França, que són, i saben que són, a la frontera del coneixement. Si disposes d'institucions estrella com l'Institut Pasteur a l'abast de la mà, la utilitat de donar diners per a la recerca és prou clara.

Nosaltres ens anem acostant, de manera força ràpida, a la situació que acabo de descriure i crec que d'aquí a uns quants anys ja hi serem de ple. Avui ja es pot veure, i es veurà cada vegada més, que els diners que esmercem en recerca són productius. Però la inèrcia existeix i, per tant, no és estrany, i sempre he pensat que era possible, que es qüestionés l'orientació cap a la recerca de les contribucions a la Marató. Recentment ho ha fet, en un article a *La Vanguardia*, l'amic Xavier Sala i Martín. El seu argument és que els projectes de recerca no cal que siguin finançats per La Marató perquè "acabarien essent finançats per multinacionals farmacèutiques o governs occidentals rics". També a les *Converses amb Xavier Sala i Martín*, de Jordi Graupera, hi ha comentaris sobre l'egiptologia o les bates blanques en els quals detecto un grau d'escepticisme sobre la recerca a casa nostra.

Sóc dels qui prenen les opinions i les anàlisis de Xavier Sala, invariablement intel·ligents, amb molt de respecte, i és des d'aquesta consideració que voldria discrepar. Crec que aquest és un cas de veure un arbre però no el bosc.

La meva aspiració per a Catalunya, i penso que també la seva, és que aquest sigui un país de primera línia i, com la d'ell, la meua varietat de catalanisme és la "cosmopolita" (l'expressió es seva). Afortunadament, crec que tenim els elements per ser aquesta mena de país, i voler-ho ser és una ambició només moderadament arrauxada. Renunciar a tenir Suïssa

La Marató de TV3.

o Israel (països de les dimensions nostres) com a referents, també en l'àmbit del coneixement, fóra un excés de seny i una manifestació de timidesa que no associó amb Xavier Sala.

Disposar d'un país de primera vol dir moltes coses, però entre aquestes coses hi ha el fet de desenvolupar entorns d'enorme creativitat i interacció intel·lectual, entorns que vibrin, entorns que atreguin talent, entorns que vessin empenya cap als seus voltants i que tinguin visibilitat i bona imatge internacional. *Mutatis mutandis*, el que necessitem són universitats de Columbia. No les tenim encara, però fer-ies, adaptades al nostre context, ha d'estar al nostre punt de mira. En Xavier Sala coneix bé i admira Columbia, ens en parla al llibre a què abans m'he referit, i sap, per tant, com és un medi d'aquest estil: curull d'egiptòlegs, de bates blanques i, també, de diners de maratons (o similars).

Universitat Pompeu Fabra